

**Gemeenschappelijke Regeling
Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)**

**Accountantsverslag voor
het boekjaar geëindigd op
31 december 2015**

Aan het algemeen bestuur van
de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)
Postbus 45
2800 AA GOUDA

Datum
8 juni 2016

Behandeld door
J. van Koert
088 288 2306

Ons kenmerk
2016.0551100/LR

Onderwerp
Accountantsverslag jaarrekeningcontrole 2015

Geacht algemeen bestuur,

Hierbij ontvangt u het accountantsverslag over het boekjaar 2015. Dit verslag geeft onze belangrijkste bevindingen weer.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH). In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2015 gecontroleerd. Bij deze jaarrekening hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

Indien u naar aanleiding van dit accountantsverslag nog vragen heeft, dan zijn wij graag bereid tot het geven van een nadere toelichting. In de AB-vergadering van 23 juni aanstaande geven wij een nadere toelichting op dit verslag.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

W. Kalkman RA

1. Opdracht en reikwijdte controle

1.1. Opdracht

Binnen het kader van de overeenkomst tussen uw gemeenschappelijke regeling en Deloitte Accountants B.V. tot het controleren van uw jaarrekening worden elk jaar de onderlinge afspraken formeel bevestigd door middel van een opdrachtbevestiging. Met deze opdrachtbevestiging met kenmerk DPS_201536500/jo van 6 oktober 2015 heeft u ons op meer gedetailleerde wijze opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2015.

De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening 2015 van de ODMH. De controleverklaring bij de jaarrekening 2015 hebben wij reeds afgegeven op 8 april 2016. In dit accountantsverslag informeren wij u over de bevindingen naar aanleiding van de controle.

Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen: de risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole.

Gezamenlijke risicoanalyse als basis

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico's waar u als gemeenschappelijke regeling mee te maken heeft. Deze risicoanalyse zien wij als een gezamenlijke actie van ons controleteam en vertegenwoordigers van uw gemeenschappelijke regeling en maakt deel uit van ons pre-auditgesprek. Het doel hiervan is om op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen, die als basis voor de verdere controlewerkzaamheden kan dienen. Het gaat hierbij primair om de externe risico's en de risico's in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt primair de focus op de risico's op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of fouten.

Interim-controle

Omdat de interne beheersing het gehele jaar goed dient te functioneren, vindt onze controle voor een belangrijk deel reeds in de tweede helft van het boekjaar plaats. Wij hebben tijdens de interim-controle de proces- en jaarrekeningrisico's onderzocht, om te bepalen of hierin voldoende beheersmaatregelen (de AO/IC) zijn aangetroffen. Als product van deze fase van de controle hebben wij een lijst met controlebevindingen opgesteld met daarin opgenomen de verbeterpunten ter verdere optimalisatie van de interne beheersing. De interim-controle hebben wij uitgevoerd in oktober 2015. De bevindingen die voortvloeiden uit de interim-controle zijn besproken met de controller.

Jaarrekeningcontrole

Onze risicoanalyse en de daarop gebaseerde controleaanpak richten zich niet uitsluitend op de jaarrekening zelf, maar ook op het systeem van interne beheersing, dat relevant is in het kader van de accountantscontrole van de jaarrekening 2015.

Hoe beter dat systeem functioneert, hoe meer zekerheid er bestaat dat er betrouwbare informatie wordt opgeleverd, zowel tussentijds als bij de jaarrekening. Wij onderzoeken tijdens de controle de procesrisico's, om te bepalen of hierin voldoende beheersmaatregelen (de AO/IC) zijn getroffen.

Vervolgens stellen wij vast of de jaarrekening is opgesteld volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften, dat de door u opgestelde jaarrekening een getrouw beeld geeft en dat de baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van rechtmatigheid zoals opgenomen in het controleprotocol. Ook stellen wij vast dat de posten in de jaarrekening adequaat zijn toegelicht.

Onze controle houdt niet in dat wij alle posten integraal controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden of onrechtmatigheden te ontdekken, rekening houdend met de materialiteitsgrenzen zoals vastgelegd in het controleprotocol dat door het algemeen bestuur vastgesteld is.

Het product van de jaarrekeningcontrole is de controleverklaring bij de jaarrekening en het accountantsverslag. In het accountantsverslag worden fouten, onzekerheden en overige bevindingen die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening aan uw algemeen bestuur gerapporteerd.

1.2. Controleverklaring

Onze controleverklaring bij de jaarrekening 2015 is u separaat toegezonden en is zowel voor het onderdeel getrouwheid als het onderdeel rechtmatigheid goedkeurend.

1.3. Frauderichtlijn

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening.

Om invulling te geven aan de eerdergenoemde verplichting hebben wij een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met de directie van uw organisatie, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de eventuele mogelijkheden van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken en op preventieve maatregelen daarbij. Van het bestuur hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd.

Daarnaast hebben wij conform onze beroepsregels zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop waren gericht om het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Tevens hebben wij specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen, controles van schattingen en zijn wij alert geweest op significante en ongebruikelijke transacties.

Als onderdeel van onze controle en de gevoerde fraudediscussie hebben wij het bestuur verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude, in de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat het bestuur daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met de directie, het personeel en de het bestuur.

Tijdens deze gesprekken heeft het bestuur en het management aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's en voorbeelden gegeven van de manier waarop zij deze beheersen. Daarnaast is in het MT de door het ODMH opgestelde frauderisicoanalyse besproken. Wij vinden het een positieve ontwikkeling dat het vastleggen en bespreken van (fraude)risico's de nodige aandacht van u krijgt. Wij adviseren de (fraude)risico's elk jaar kritisch te beoordelen, te actualiseren, verder te verbeteren en de gedocumenteerde (fraude)risicoanalyse opnieuw te laten vaststellen, waarbij ook het algemeen bestuur deel uitmaakt van dit proces. Hierdoor wordt de (fraude)risicoanalyse een vast onderdeel van de planning & controlcyclus bij ODMH.

Hoewel wij, zoals hiervoor beschreven, een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2015 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat sprake geweest is van fraude.

1.4. Naleving van wet- en regelgeving overig

Voor onze bevindingen ten aanzien van de naleving van wet- en regelgeving, verwijzen wij naar hoofdstuk 3.

1.5. Overige dienstverlening

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO).

Op basis van onze toetsing aan de daarvoor geldende externe en interne richtlijnen en aanvullend getroffen maatregelen concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij uw gemeenschappelijk regeling in 2015 voldoende is gewaarborgd. Onze werkzaamheden voor de ODMH in 2015 zijn werkzaamheden die betrekking hebben op controlediensten en fiscale adviesdiensten.

1.6. Bevestiging van het dagelijks bestuur

Voor afgifte van onze controleverklaring hebben wij van het dagelijks bestuur een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen. De directeur van de Omgevingsdienst is namens het dagelijks bestuur bevoegd om deze bevestiging te ondertekenen.

1.7. Meningsverschil met management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het dagelijks bestuur geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het dagelijks bestuur en de medewerkers van uw organisatie de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

2. Jaarrekening 2015

2.1 Uitkomsten 2015

Weerstandsvermogen

Door ODMH is een analyse gemaakt van de risico's die de ODMH momenteel loopt. Hierbij zijn verschillende risico's geïdentificeerd en vervolgens is de mogelijke kans en de verwachte impact ingeschat. De uitkomst van deze analyse is dat de financiële omvang van de risico's € 1,5 miljoen is. De algemene reserve bedraagt ultimo 2015 € 1,1 miljoen. Via resultaatbestemming wordt aan het algemeen bestuur gevraagd (een deel van) het positieve resultaat toe te voegen aan de algemene reserve, waardoor de algemene reserve de geïdentificeerde risico's kan afdekken. Hierbij adviseren wij u te overwegen ten minste een algemene reserve te vormen ter hoogte van de risico's zoals beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in het jaarverslag, maar daarnaast ook rekening te houden met een marge, zodat het weerstandsvermogen voldoende is om eventuele tegenvallers bovenop de reeds geïdentificeerde risico's op te kunnen vangen.

Interne doorbelastingen afdeling bedrijfsvoering

Vanaf boekjaar 2015 zijn de interne doorbelastingen van de afdeling bedrijfsvoering direct in de programma's milieu en BWT verwerkt. Voorheen werden de doorbelastingen als baten in het programma bedrijfsvoering verantwoord en als lasten in de programma's Milieu en BWT. Door deze wijziging is in de jaarstukken 2015 geen sprake meer van een programma bedrijfsvoering. In de jaarrekening is deze wijziging toegelicht. In bijlage 6 van de jaarstukken is inzicht gegeven in de baten en lasten die samenhangen met het voormalige programma bedrijfsvoering.

Pand

Het pand aan de Thorbeckelaan in Gouda (Midden-Hollandhuis) is in 2015 formeel overgedragen van het ISMH aan de ODMH. Als onderdeel van deze overdracht, is de langlopende lening waarmee het pand gefinancierd is overgedragen en is tevens de door het ISMH opgebouwde onderhoudsvoorziening overgedragen. Deze activa en passiva zijn tegen boekwaarde overgedragen. Hierdoor heeft de overdracht geen invloed gehad op het resultaat. Naast de overdracht van het pand is de dienstverleningsovereenkomst met de ODMH door het ISMH opgezegd per 1 april 2015. Om het wegvallen van de gedeeltelijke dekking van de kosten van de afdeling bedrijfsvoering van de ODMH te compenseren, is begin 2015 door het ISMH een eenmalige afkoopsom ad € 400.000 betaald. In de jaarrekening 2015 zijn deze transacties zichtbaar gemaakt op de balans en in het overzicht van baten en lasten.

Inkoopproces

In het kader van de jaarrekeningcontrole, hebben wij de interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot onder andere het inkoopproces beoordeeld. Hierbij hebben wij geconstateerd dat de uitgevoerde interne beheersingsmaatregelen beter gedocumenteerd kunnen worden.

Prestatielevering

Een voorbeeld hiervan is het onderbouwen van de prestatielevering van de door de ODMH ingekochte goederen, diensten et cetera. Facturen worden voor de betaalbaarstelling door een functionaris geaccordeerd voor prestatielevering. Deze prestatieverklaarder tekent de factuur voor akkoord, maar de stukken op basis waarvan de goedkeuring is verleend, worden niet eenduidig gearchiveerd.

Hierdoor kost het achteraf (relatief) veel tijd om vast te kunnen stellen dat de prestatie door de leverancier daadwerkelijk geleverd is. Wij adviseren u zorg te dragen voor eenduidige archiveren en tot beleidsregels te komen wanneer uitgebreide documentatie van de prestatielevering noodzakelijk is (bijvoorbeeld vanaf een vastgesteld bedrag of een bepaald soort inkoop).

Betaalproces

De stamgegevens crediteuren kunnen alleen door medewerkers van de afdeling Financiën gemuteerd worden. Na doorvoering van de mutatie, wordt de mutatie afgedrukt en gecontroleerd door de coördinator financiën. Er is echter nog geen log-functie in Exact, waardoor niet kan worden vastgesteld dat alle mutaties in de crediteurenstamgegevens gecontroleerd zijn. Wij adviseren de log-functie in Exact te implementeren en een afgedwongen tweede controle te doen op de wijzigingen van crediteurenstamgegevens, door bijvoorbeeld een crediteur te blokkeren tot goedkeuring is gegeven door een tweede medewerker.

Overigens wordt als onderdeel van het betalingsverkeer, een steekproefsgewijze controle uitgevoerd waarbij de intern controleur vaststelt dat wordt betaald op het juiste bankrekeningnummer. Deze controle wordt echter steekproefsgewijs uitgevoerd en wordt niet volledig zichtbaar vastgelegd. Wij adviseren u deze controle zichtbaar vast te leggen.

Volledigheid van de opbrengsten

De financiële huishouding van de ODMH kenmerkt zich door het feit dat sprake is van een relatief grote diversiteit aan opbrengststromen. Het is belangrijk deze opbrengststromen goed in de greep te houden. Dit kan onder andere door controles specifiek uit te voeren op de volledigheid van de opbrengsten. Wij constateren dat er reeds een aantal controles worden uitgevoerd binnen uw organisatie, maar dat deze controles voor verbetering vatbaar zijn. De verbetering die gemaakt dient te worden, heeft betrekking op een vergelijking tussen de opbrengsten volgens de primaire registratie en de daadwerkelijk gerealiseerde opbrengsten. Eventuele verschillen dienen nader geanalyseerd te worden. In het kader van de jaarafsluiting zijn dergelijke controles alsnog door de organisatie voorbereid, maar deze controles dienen een vast onderdeel uit te maken van de planning- en controlcyclus (bijvoorbeeld het verbijzonderde interne controleplan).

Realisatie opbrengsten

De grootste opbrengststroom van ODMH betreffen opbrengsten van geleverde Milieu- en BWT-taken aan de deelnemende gemeenten. De producten behorende bij deze taken worden volgens verschillende afrekenmethoden in rekening gebracht. Deze afrekenmethoden zijn toegelicht in het door het algemeen bestuur vastgestelde productenboek. Wij hebben bij onze controle geconstateerd dat niet altijd sprake is van afrekening middels de methode die beschreven is in het productenboek. De oorzaak hiervan is dat in sommige gevallen de producten pas worden afgerekend bij het gereedkomen van het product. Hierdoor komt het voor dat producten per jaareinde nog niet gereed zijn. Aangezien de kosten reeds (voor een deel) gemaakt zijn, dienen de met deze kosten samenhangende opbrengsten in hetzelfde boekjaar verantwoord worden. Dan wordt tegemoet gekomen aan het matching-principe en de afrekenmethoden zoals vastgelegd in het productenboek. Dit heeft een onderhandenwerkpositie in de jaarrekening tot gevolg. Wij adviseren u nader onderzoek te doen naar deze verwerkingswijze en beleid hieromtrent de formuleren. Het beleid kunt u door het algemeen bestuur vast laten stellen en zou naar onze mening in moetengaan op de vraag hoe wordt omgegaan met de (tussentijdse) afrekening van dergelijke producten en de communicatie hierover met de deelnemende gemeenten.

Daarnaast constateren wij dat er geen sprake is van functiescheiding met betrekking tot het gereedmelden van een product in de primaire registratie. Hierdoor is er geen controle op het terecht en tijdig gereedmelden van producten. Het gereedmelden is van belang voor de facturatie. De gereedmelding vindt plaats door de uitvoerend medewerker, hierdoor is er geen sprake van adequate functiescheiding. Wij adviseren om een tweede persoon mee te laten beslissen over het feit of een product als 'gereed' aangemerkt kan worden.

Subsidieprojecten

In verband met een aantal taken en activiteiten (projecten), ontvangt de ODMH subsidies. De ODMH dient te voldoen aan de subsidievoorwaarden van de subsidieverstrekker. Wij hebben geconstateerd dat geen zichtbare controle ten aanzien van het voldoen van de bestedingen aan deze subsidievoorwaarden plaatsvindt. Hierdoor kost het achteraf relatief veel tijd om te achterhalen of bestedingen voldoen aan de gestelde voorwaarden. Wij adviseren u bij de boekingen op projecten een vastlegging te maken van de toets aan de subsidievoorwaarden. Hierdoor kan rechtmatige besteding worden gemonitord.

Bij een aantal projectcontroles hebben wij geconstateerd dat niet in alle gevallen duidelijk is wat de exacte subsidievoorwaarden zijn. Hierdoor is onduidelijk welke kosten rechtmatig zijn. Wanneer dit aan de orde is, adviseren wij u nadere afspraken te maken met de subsidiegever over de van toepassing zijnde subsidievoorwaarden.

2.2 Automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk.

In 2015 hebben wij de urenregistratie en de rapportagetool Crystal Reports in het kader van de jaarrekeningcontrole gecontroleerd. Om de betrouwbaarheid van de IT-omgeving voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole vast te kunnen stellen, hebben wij allereerst de algemene IT-omgeving van ODMH in kaart gebracht. Hieruit blijkt het IT-landschap. Vervolgens hebben wij de betrouwbaarheid van de IT-omgeving vastgesteld. Dit doen wij door middel van interviews waarin de opzet is besproken en vervolgens hebben wij vastgesteld dat de opzet overeenkomt met de werkelijkheid (bestaan). Nadat wij de betrouwbaarheid van de 'General IT-omgeving' hebben vastgesteld, hebben wij specifieke applicaties getest (workflow inkoop, urenregistratie). Een belangrijk onderdeel van onze controle vormt de controle op aan gebruikers toegekende bevoegdheden. Hierbij doen wij onder andere onderzoek naar hoge rechten accounts, stellen wij vast of er voldoende functiescheiding in de applicatie bestaat en stellen wij vast of de applicatie betrouwbaar is. Naar aanleiding van onze controlewerkzaamheden, hebben wij de volgende aanbevelingen.

Gebruiksbeheer

Wij hebben geconstateerd dat geen periodieke controle uitgevoerd wordt op de aan gebruikers toegekende rechten. Dit is van belang om vast te kunnen stellen dat de eerder aan gebruikers toegekende rechten nog steeds van toepassing zijn. Wij constateren overigens dat ODMH over standaard procedures beschikt voor het toekennen en intrekken van rechten. In aanvulling op deze procedure adviseren wij een periodieke review uit te voeren.

Wijzigingsbeleid

ODMH beschikt over een wijzigingsbeleid. Wij raden aan in dit beleid een audit-trail op te nemen aangaande het testen, goedkeuren en doorvoeren van wijzigingen daar door de beperkte bezetting van het verantwoordelijke team een conflict in verantwoordelijkheden en rollen kan optreden.

Urenregistratie

Wij hebben voorgaand jaar geconstateerd dat gebruikers in de applicatie rechten kunnen overdragen. Hierdoor worden uren mogelijk door niet bevoegde medewerkers geautoriseerd of kan sprake zijn van onvoldoende functiescheiding. Tevens is niet altijd zichtbaar door wie uren geautoriseerd zijn. In juni 2015 is een log-functie binnen Timetell geïmplementeerd. Met behulp van de log-functie is zichtbaar wie de uren geautoriseerd heeft. Dankzij het toevoegen van deze log-functie maken wij gebruik van de registratie in Timetell ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole.

Rapportagetool Crystal Reports

Met behulp van Crystal Reports genereert u (financiële) rapportages. Deze rapportages bevatten productiegegevens en worden gebruikt voor managementrapportages en voor de facturatie. Wij hebben vastgesteld dat de rapportages vanuit Crystal Reports op een complexe, maar navolgbare manier worden opgesteld. Wij adviseren wel dat de gebruikte queries voor de rapportages aan versie en wijzigingsbeheer onderhevig dienen te zijn, om de betrouwbaarheid van de rapportages te waarborgen.

Wij adviseren u bovengenoemde adviezen te implementeren en daarmee de betrouwbaarheid van de IT-omgeving verder te verhogen.

2.3 Wet normering topinkomens (WNT)

De topfunctionarissen voor uw organisatie zijn de leden van het bestuur en de directeur (secretaris). Dit zijn de functionarissen die volgens de WNT kwalificeren als topfunctionaris. Het gevolg hiervan is dat deze topfunctionarissen met naam in de jaarrekening 2015 zijn opgenomen. Doordat het bestuursleden voor hun functie geen bezoldiging ontvangen, zijn in de jaarrekening 2015 alleen de salarisgegevens van de directeur opgenomen.

In 2015 is overigens voor geen van de topfunctionarissen en overige functionarissen sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

2.4 Single information Single audit (SiSa)

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de door u opgemaakte SiSa-bijlage en de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2015. Hierbij stellen wij de juistheid van de gegevens in de SiSa-bijlage vast. Wij willen benadrukken dat u als gemeenschappelijke regeling zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U heeft dit aan ons bevestigd.

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2015 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit met een tabel, die wij ook moeten opnemen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn.

Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd:

	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	Geen	0	Niet van toepassing.

3. Rechtmatigheid

3.1 Bevindingen rechtmatigheid

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO), de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en in het door het dagelijks bestuur vastgestelde normenkader is het kader voor de controle op rechtmatigheid opgenomen. Deze normen zijn vastgelegd in het controleprotocol dat vastgesteld is door het algemeen bestuur. Bij de rechtmatigheidscontrole hebben wij bevindingen ten aanzien van Europese aanbestedingen.

Europese aanbestedingen – 2B-diensten

2B-diensten betreffen onder andere diensten waarbij sprake is van inhuur van personeel. Onder strikte voorwaarden is sprake van een verlicht aanbestedingsregime, waarbij niet de volledige Europese aanbestedingsregels toegepast hoeven te worden. Wel dienen dergelijke opdrachten gepubliceerd te worden op daartoe aangewezen media. Wij hebben bij onze controle geconstateerd dat er sprake is van gunning van meerdere 2B-diensten, waarbij de resultaten van de gunning niet meegedeeld zijn aan de Europese Commissie. Overigens willen wij hierbij benadrukken dat vanaf medio 2016 de aanbestedingswet wordt gewijzigd en geen sprake meer is van een verlicht regime met betrekking tot de aanbesteding van 2B-diensten.

Europese aanbestedingen - Overig

In 2015 heeft verlenging van een contract plaatsgevonden met betrekking tot een 2A-dienst. Bij de verlenging van dit contract is er geen inschatting gemaakt met betrekking tot het wel- of niet aanbesteding van de betreffende dienst. De totale verlenging blijft in dit geval onder de drempelwaarde van € 207.000 en is daarom niet als rechtmatigheidsfout meegenomen in ons oordeel. Wij adviseren echter om ook bij contractverlenging een inschatting te maken van de verwachte contractwaarde en eventueel advies in te winnen over de te volgen procedure voor de aanbesteding.

3.3 Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door het algemeen bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het algemeen bestuur, zodat het algemeen bestuur hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het algemeen bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het algemeen bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota van de Commissie BBV (voorheen het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten). Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Essentieel is dat het algemeen bestuur nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij opneideregelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat het algemeen bestuur geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan worden afgegeven.

Daarnaast moet de accountant in het verslag van bevindingen deze kostenoverschrijdingen, waarvan het dagelijks bestuur in de jaarrekening moet aangeven dat ze nog dienen te worden geautoriseerd, aan de orde stellen. Extra lasten die worden gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij het algemeen bestuur nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

In totaal heeft uw gemeenschappelijke regeling € 17,7 miljoen aan lasten begroot (na wijziging), tegenover € 17,9 miljoen werkelijke lasten. De overschrijding heeft betrekking op het programma Milieu. Binnen het programma Milieu betreft het een totale overschrijding van € 328.000. De overschrijding heeft betrekking op de projectlasten binnen dit programma. De hogere projectlasten hangen samen met hogere projectbaten. De relatie tussen de hogere lasten ten aanzien van de hogere baten is tevens opgenomen in de toelichting in de jaarrekening. De overschrijding blijft hiermee in de kaders van de begrotingsrechtmatigheid.

4. Analyse eigen vermogen

Het BBV kent een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. ODMH mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten bedraagt € 826.000 voordelig. Gedurende 2015 is reeds € 150.000 gerestitueerd aan de deelnemers. Het uiteindelijk nog te bestemmen resultaat per 31-12-2015 bedraagt: € 797.000. Dit bedrag is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hierna volgende overzicht hebben wij de mutaties in de reserves schematisch weergegeven (x € 1.000):

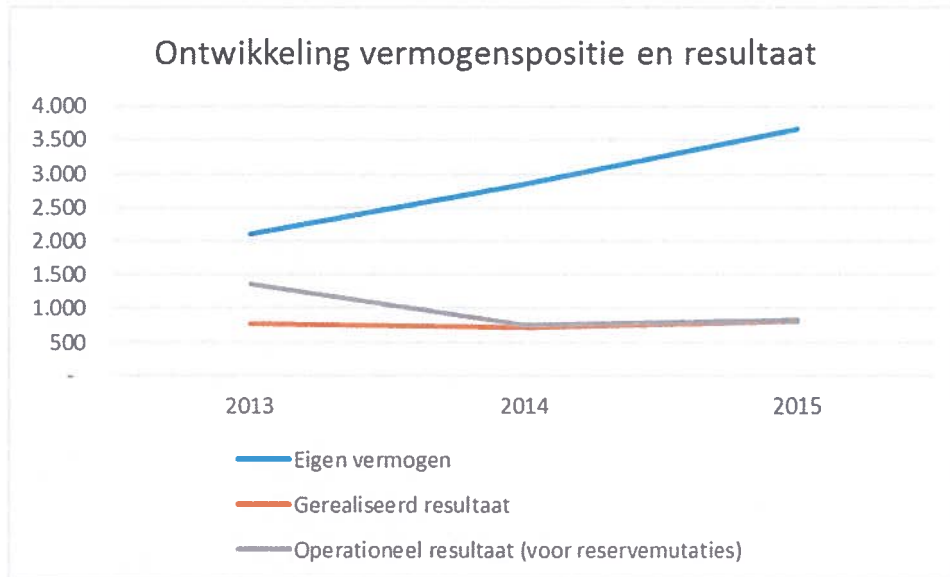
Ontwikkeling eigen vermogen	2013	2014	2015
Stand van de reserves per 1 januari	749	2.107	2.852
Tussentijdse resultaatbestemming tijdens boekjaar	598	36	29
Gerealiseerde resultaat bij jaarrekening	759	708	797
Totaal (= gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten)	1.358	745	826
Stand per 31 december	2.107	2.852	3.678

In de tussentijdse resultaatbestemming is reeds rekening gehouden met de tussentijdse restitutie aan de deelnemers.

De omvang van uw reserves bedraagt ultimo 2015 circa 24% van het balanstotaal (2014: 32%). Ultimo 2015 bedraagt het weerstandsvermogen (algemene reserve) € 1,1 miljoen (2014: € 1 miljoen). De direct beschikbare weerstandscapaciteit is derhalve in 2015 toegenomen. Uit de door de ODMH analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing volgt dat het weerstandsvermogen naar verwachting nog niet toereikend is om de geïdentificeerde risico's te ondervangen (inclusief toevoeging algemene reserve via resultaatbestemming). Zie onze opmerkingen hieromtrent in hoofdstuk 2.1.

Hierna geven wij een overzicht van de ontwikkeling van het resultaat (= gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten) van 2013 tot en met 2015.

De jaarrekening van de ODMH laat de laatste 3 jaar een positief resultaat zien. Hiermee is ODMH in staat eigen vermogen op te bouwen en hiermee een buffer voor risico's te vormen.

5. Actualiteiten

5.1 VPB-plicht

Vanaf 1 januari 2016 worden publiekrechtelijke rechtspersonen vennootschapsbelastingplichtig indien en voor zover zij een onderneming drijven. De afbakening van de belastingplicht van publiekrechtelijke rechtspersonen wordt daarmee gelijk aan het systeem dat nu al geldt voor de 'gewone' stichtingen en verenigingen.

De eerst stap om te komen tot een implementatie bestaat enerzijds uit kennisvergaring (opleidingsplan) en anderzijds uit een inventarisatie van de ondernemingsactiviteiten. Het ODMH heeft er voor gekozen om een externe deskundige in te schakelen om vast te stellen in hoeverre jullie VPB af moeten gaan dragen. Hierdoor is het ODMH goed voorbereid op de nieuwe wetgeving.

5.2 Wijzigingen BBV

In 2016 zijn een aantal (geplande) wijzigingen doorgevoerd die van invloed zijn op uw begroting en jaarrekening vanaf 2016. Wij adviseren u vanuit uw toezichthoudende rol kennis te nemen van in ieder geval de volgende recent verschenen publicaties:

- Wijzigingsbesluit BBV maart 2016
- Notitie overhead april 2016
- Notitie rente 2017

Voor de volledigheid attenderen wij u op deze wijzigingen, die terug te vinden zijn op <http://www.commissiebbv.nl/actueel/nieuws/>.

6. Afsluiting

Indien u naar aanleiding van deze rapportage vragen heeft, zijn wij graag bereid deze vragen te beantwoorden.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

W. Kalkman RA

Bijlage A1: Niet-gecorrigeerde fouten en onzekerheden

Niet-gecorrigeerde fouten en onzekerheden

De volgende niet-gecorrigeerde fouten en onzekerheden zijn gedurende onze werkzaamheden vastgesteld:

Aard van de fouten	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode		
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout		
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	€ 17.600	€ 17.600
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	€ 17.600	€ 17.600
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten		€ 17.600
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/Etc.)		
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)		
Overige rechtmatigheidsfouten		
Totaal rechtmatigheidsfouten	€ 17.600	

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Onzekerheid rechtmatigheid betreft tevens getrouwheid		
Onzekerheid rechtmatigheid is per saldo ook een onzekerheid inzake getrouwheid		
(Sub)totaal onzekerheden in de controle getrouwheid	€ 0	€ 0
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid		€ 0
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit externe regels (EU-staatssteun)		
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)		
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid		
Totaal onzekerheden in de controle rechtmatigheid	€ 0	

2

8 juni 2016

2016.055110/LR

Wij hebben van het dagelijks bestuur een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het dagelijks bestuur bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het dagelijks bestuur heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde fouten.

8 juni 2016
2016.055110/LR

Bijlage A2: Gecorrigeerde fouten

Gecorrigeerde fouten

De tabel hieronder bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde fouten groter dan € 50.000, die door het dagelijks bestuur zijn gecorrigeerd

	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Feitelijke afwijkingen (factual misstatements)		
Terugbetaling ISV2 aan gemeenten die incl. btw verwerkt waren	€ 51.000	€ 51.000
Interne doorbelastingen projecturen waren verwerkt in de jaarrekening	€ 1.114.000	€ 1.114.000
Totaal	€ 1.165.000	€ 1.165.000

8 juni 2016
2016.055110/LR

Bijlage B: Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de leden van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Midden - Holland en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk aan derden worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel, welke zal worden verstrekt in onze controleverklaring.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.